

Uppf. efter

Johan Johansson

ca- Viktor Welenber

Ejand.

1919

Fwlee, midsommar!

46-49

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Johan Johanson

i
Gårdsen, Kvit. län

Anmärkingar:

304

Födsel, skapa sin låta.

För att få låta födsel tog bruden "hammen", som varit om det nyfödda fölet, och reste upp den med häjpan, och gick igenom den. Första barnet blev då varult eller mava.

Korinan skulle gå genom föthammen, när hon ännu var "fuga".

1919.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

47

47

Uppt. av

Viktor Welander

efter

Johan Johanson

i

Öljavöds m, Krist. län

Anmärkingar:

304

J. i Öljavöd 1843

Kransfest.

Midsommardagen (?) firades i Öljavöd med ett kransgille. Vårje Karl skulle ha ett funktimmer med sig med en krans, som hon satte på huvudet på honom. De drög i varj till slagen. Först kom en frividdare, så en klassiskt blåsare, sen vagnar. Hårarna var prydda med löv. — Har inte färdt de sistu 65 åren.

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Göran Johanson

i

Björns m, Krist. län

Anmärkingar:

304

f. i Björns 1843

Lytten.

När modern förälskat sitt barn slaget, så får
det samma ljud, som djuret hade, som blev skakat.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

1919.
19

49

Uppt. av

Viktor Melander

Anmärkingar:

304

efter

Johan Johansson

i

Byarids m, Krist. län

Utdommarafön

De spika rullades malena i Sanct Berns dagg.

Uppt. efter Lars Nilsson av. Viktoria Welanders
Lundin, Egeröd 1919.

Talskrone gästbuden, Öjars

Uppt. av

Vilfrid Melander

efter

Lars Nilsson

i

Ludavärd, Bjärnäs m, Krist. län

Anmärkingar:

304

Goemisse.

På ett ställe i Bjärnäs fide drängarna inte gå ut och ge hästarna till kväll, det skulle mannen gåt gå. En gång g'ont de det tillvål och fide se goemisse på hyällen. De sprang sin väg. Efteråt sa mannen till dem om det, så han hade reda på det.

"Han har goemisse", står sig bra.

51 1919.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

57

Uppt. av

Nils W. W. W. W.

efter

Lars Nilsson

i

Lundarid 5, Eljansid 10, Kvit. län

Anmärkningar:

304

J. i. Sg. 1844

Kastera kalv.

Att kastera kalvar var inte ohederligt, det behövdes hört till det, som inte alla kunde. Samhja stödde asken i såret, andra brännvin. Sen lade man kalven på ryggen och trampade tre gånger med foten på såret och sa: "Sa i budo mamm!"

Uppt. av

Vilfrid Holmder

efter

Lars Nilsson

i
Ludavids, Hyarids & Krist län

Anmärkingar:

304

Korv holning.

För att korven inte skulle spridas lade man mjölken,
"pötsfrålsaren" i vid holningen.

Det fanns gamla kvinnor, som sa:

"Korv, hållt inga
som kodd i skinga!"

Uppt. av

Vilfrid Welsander

efter

Lars Nilsson

i

Ludvard S, Hjarvids on, Kristi län

Anmärkingar:

304

Pengar.

Där var en, som köpte en stulle i Hjarvid, som hade
pengarna med sig i en linn stumpa.
Jordarna brukar gräva på pengarna, de för emot.

Uppt. av

Nilsen Melander

efter

Lars Nilson

i

Lustarid 5, Bjärnäs on, Krist län

Anmärkingar:

304

J. i Bjärnäs 1844

Rådaren.

Rådaren fick befallning genom, och så påskamat,
juleamat och helgonolyd.

1919.

Uppt. av

Vilfrid Welsander

efter

Lars Nilson

i

Luterö 5, Bjärnsön, Krist. län

Anmärkingar:

304

Skogsmanen.

I Bjärnsön diskuteras nägra en gång om villen brand, som brinner här. Då kom skogsmanen fram och skrek: "Håssen, håssen!" Drängarna förstod, att hon menade hasseln och hade en hasselkäpp mellan benen på henne. Hon skrek: "O, Bo Bögjenäs, fyrremirren bränner mi!" Då kom skogsmannen fram och drev bort drängarna.

Jag har sett skogsmanen i min ungdom. Det var ett rödblått fruntimmer, som hoppade från den ena anhoppen till den andra. Jag tyckte, det såg roligt ut, och stod och såg på, men så kunde jag inte låta bli att skratta. I det samma ramlade hon till marken och försvann. Jag skulle gå ett ärende och gick så härut. Det var inte mörkt, och jag hade till vägar, men jag gick jämt fel och kom till samma ställe igen. Då gick jag hem till söt. När de frågade, varför jag varit borta så länge, talade jag om alltihop. En gammal kvinna sa då, att det skulle hända mig om dyden många dag. Jag skulle inte talat om det, innan jag varit på det. Men det hände mig en gång.

Uppt. av

Viktor Welanders

efter

Lars Nilsson

i

Ludsvik, Bjäröds m., Krist. län

Anmärkingar:

304

f. i Bjäröd 1844

Stödelulls julten.

Stödelulls julten (Björns m.) kom en gång upp till några drängar, som låg och sov. Den ene var längre än den andre. "Picka jämt, picka jämt!" sa han och skulle göra dem lika långa, då drängarna sprang sin väg.

Uppgt. efter

Ola Nilsson

efter Vilsen Welanders

Ejnarid

1919.

Såta, mossor, dytte, slakt, varuska

57 1919.

57

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Viktor Welander

efter

Ola Nilson ("Krimin")

i

Sjunde m, Krist. län

Anmärkningar:

304

J. i Andraum 1836

Såsa (J. Andraum)

En skog utan stöv,
 gafor utan löv,
 ett hus utan röke,
 ett folk utan löke,
 ett land utan furar,
 ett sällskap utan kärlek.
 Vad är det?

J. klant ratten

- paradisiet
- Enock och Sela
- himmelen
- helvetet

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Olof Nilson

i

Sjäsåsön, Krist. län

Anmärkingar:

304

f. i Andra rum 1836

"Kinsar".

Turkarna åt människokött. I Kristianstad fanns det handlande, som kallades "kinsar". De slaktade människor och skickade till turkarna. Ett par kom en gång köande till han, juun var fjoch och fet. Hon gick in och handlade hos kinsarna. Hon gick gå in i ett annat rum, där kom hon på en lucka och ramade ner i källaren. Mannen lyckade, det dröjde länge, så han gick in och kysade henne till sin i källaren. Där hade de blivit av henne, men inte dödat henne ännu.

59/919.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

59

Uppt. av

Vilhelm Melander

efter

Ola Nilsson

i

Öljansön, Kunt. län

Anmärkingar:

304

En havande dyfen. fick inte röra i blod, barnet fick då slaget.

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Ola Nilson

i

Gjävle län, Kvit. län

Anmärkingar:

304

J. i Andra rum 1836

Slakt.

Man fick inte äta ett djur, som slaktades; då dog det inte så lätt.

Om det fanns dygnet i svien, fick hunden det.

Blåsen på svien blåstes upp. Sombida slog sönder den med en ål, somliga lät luften gå ut igen och hade saker i den.

Med gallan smorde man hål man hade, eller ögonen, om de var druckna.

Men det fick inte ätas samma dag det hade slaktats.

61 1919.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Vilhelm Welanders

efter

Ola Nilsson

i

Eggenäs sn., Krist. län

Anmärkingar:

304

Varulv.

En kvinna var gift med en varulv, utan att hon visste det. Han sa till henne, att om hon miste något ut, så skulle hon slå med en höfuga, men inte sticha. En natt miste hon honom, och gjorde som han hade sagt, och så sprang varulven. Men han hade bitit i hennes ljust, och om morgonen låg hennes man med ljoltansoma i färderna. Hon sa då: "Du är en varulv", och så blev han fri.

Om han då hade varit: "Du kan vara man, så länge som jag har varit varulv!" hade det blivit.

62/1919.

62

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Vilhelm Melander

efter

Ola Nelson

i

Hjäreåds m., Krist. län

Anmärkningaz:

304

J. i Andra rum 1836

Via. (fr. Andra rum.)

Ach, om jag var den likaste kar,
 så inte i världen har funnits min like,
 om jag var en boning och en far
 över hela jordens rike.

Då skulle jag vara liksom arken i djön,
 vara utöver alla jordens skansar,
 gångbar mönter i sedlar och i skansar,
 då skulle jag spendera, ja, utan försyn.

Ach om jag var stark som en björn
 stark som en jätte, stark släng som en gubbe,
 livide liksom fisken, hade lön som en örn,
 stark som ett träd på sin stubbe.

Då skulle jag göra många underliga ting,
 jiska var bonke, som jag kunde råka
 så att hela världen skulle för mig gråta,
 ja, helst på den ösen jag reser omkring.

Besande herar, de för ju stark

63 1919.

63

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

304

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Ola Nilsson

i

Ehärvidsön, Krist. län

Anmärkingar:

J. i Andra rum 1836

Visa.

När man mycket brännvin syper
 densamma i hufvet siter,
 när man upprå gafan går,
 då man ofta puffar får.
 Vicker i vicker
 hoppsansa
 brännvin spi da i ra.

Välfare i stora stöckar
 stöfva mig med smia stöckar,
 sedan läse de mig nör
 på en liten röllebör,
 och Fil Ross de an mig för
 på densamma röllebör.

Morgonen den andra dagen
 fick polisen jag an sager:
 "Kommer du här min söta gäl,
 låt oss få en liten päl!"
 Vicker i vicker
 O. S. V.

304

April 1919

Sven Nelson

or Walter W. Nelson

Lyons

1919.

S. i. Lyons

Shoemaker

Uppt. av

Vilfrid Melander

efter

Sissa Nilson

i

Bjersås m, Krist. län

Anmärkningar:

f. i Bjersås 1847.

304

Skepsmoran.

Min far såg till Skepsmoran. ufe. Sa han något till henne: "Gå så, där är du, din mor!" så grjade hon till och försvann, och han blev förvillad.

LUND UNIVERSITY
BOKMINNESARKIV

Myrdal, J. P. or Wilhelmina
Mrs Anderson
1913.
Fagertofta.
304

Sign.

65/919.

65

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Vilhelm Welander

efter

Nils Andersson, Forums gård.

i

Fågelsjöarna, Krist. län

Anmärkningar:

304

Förgjorda djur.

Hanna Totila (levde 1919) blaggsade en gång N.P.'s gris, som blev grisen galen. Han gick först till en lloke och fick medicin, men det hjälpte inte. Efter en vecka gick han till Pålson i drömhärad. Pålson lärde för sig djäls, och hela tiden hördes det från loppet trampas som av hundra höns, men N.P. sa djäls, att han hade sina höns därute i en kåte. N.P. fick medicin och gjorde, som Pålson sagt. Han borrade hål i alla fyra hönen i träget, och i skammelnas båda ändar, och hällde kvicksilver i hålen och satte pinnar i. Sen repade grisen sig, och kvicksilvet ref. gjorde, att den inte kunde komma till skada igen.

(Pålsons dotter Maria, "Pålshon", kan trolle, lever ännu i hö.)

Uppsett. efter Tralls Gustafsson or i rikets Wälstand
Lagelöfsten. 1815.

f. i " s. nr. 1846.

304

Arkebant, gjut, lyte, klara.

66-73

Uppt. av

Viktor Melander, fil. kand

efter

Toms Gustafsson

i

Bontofsa, Fågelsöfva örn, Krist. län

Anmärkningaz:

304

f. i Fågelsöfva 1846

Rackare his Finner.

Endast rackaren (eller när mannen) slaktade eller harkterade hästar och hundar, kunde ej ärliga människor göra.

En rackare, Brodin, hade rättighet i nästan hela Ålbo härad.

Rackarna hade helst öfver fjuntimmer, de kunde fri för, vem de ville, hur fri flickan det än var. Samle Brodins son, Nidrik Brodin såg inne i Kristiansstad. Han träffade där en gammal bond-
döcker från Övingen. När han gav henne ett äpple^x, var hon tvungen att följa med honom. När han gifte sig med henne, fick han halva sin fars distrikt.

En annan rackareson, Skattijungfruken, fick en fri flicka att följa med sig. Hennes far hämtade henne tillbaka flera gånger, men ingenting hjälpte. Det rackaresons mål ~~att~~ racken hon hjälpte en känd och blev hälsad.

En underamde gamle Nordström, prästson från Andrarum, höll sig inte för god till att skjuta rackare hjänst. Han hade litet väl inte så dåligt skytte som riktiga rackare, för han var så lärd, så att han kunde disponera med villen från som helst.

^x Han hade stoppat äpplet i armbålen, så att det blev rött, gav det sedan åt flickan, som sedan jämt följde honom.

Uppt. av

Viktor Welsander

efter

Paula fru Larsson

i

Bombyxa, Fageltoppa ön, Krist. län

Anmärkingar:

304

f. i Fageltoppa 1846

Skärtorsdag.

Skärtorsdag gånades ugnsbröd och grädda inomhus.
Såsen grändes också, för annars kljöpdes de där bak,
inte kunde besöka dem, och så blev där inga gästningar.

68 1919.
68

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Vilhelmer Melander

efter

Paul Svanström

i

Bontöfva, Fågelföfva m, hist. län

Anmärkingar:

304

f. i Fågelföfva 1846

Tecken för väderleli, sädd och skid.

Man sädde have, när bohen sprang ut.

Man sädde horn, när eken eller fjäret sprang ut.

Var det frost Värfman, blev det frost 40 nättor efteråt.

Påskvegn är sällan god, pingstvegn är aldrig god.

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Julius Burdaphon

i

Bontoppa, Fingeloppa ön, Maurit. län

Anmärkningar:

304

f. i Fingeloppa 1846

Orent (Spin, kött)

Piggsvinet är orent, det får man inte äta.

Den fröe i sohlen, som tog befattning med hästar, utan att lämna det till rackaren, var jöns Skonfelt på Fröumsgården (1850-talet), som skäddde ett föt. Alla skydde honom sedan.

Somliga delar av kreatur skall man inte äta, då får man handfäst till exempel, om man äter kött, som sitter vid färderna. Om man tog, skedde ingen skada. Nu tigger folk, så händer det inget olyckor.

70 1919.

70

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Vilhelm Melander

efter

Pavel Gustafson

i

Borlöffa, Frjellöffa br., Krist. län

Anmärkingar:

304

f. i Frjellöffa 1846

Malit att skada.

Om någon med mer malit än andra hade varit inne i en väns hus, fide man inte tvivla där.

Skanders (Härdingsmannen i Frjellöffa) kvinnan kan tulla. På Frå vallen har hon sträckt fingrarna mot gästlingarna. De mappar på dem, en timme efter började de rivla runt och dö.

När man köpte en kreatur, skar man blodet i örat eller annorstädes, för att man inte skulle få malit med djuret.

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Paul Sjöström

i

Borlänge, Hälsinglands län, Krist. län

Anmärkingar:

304

f. i Hälsingland 1846

"Låsa bok"

Dallullarna, som gick omkring, kunde såga nya råvar
och ohysen.

Uppt. av

Vilfrid Melander

efter

Emil Gustafsson.

i

Bontoppa, Fågellöppa ön, Krist. län

Anmärkingar:

304

J. i Fågellöppa 1846

Ryten.

Såg en havsnäcka på en slätt, fick barnet slaget eller
det låte djuret ha det. Det hände barn, om någon
frågade: "Var har du här att göra?" Nu frågar folk, så sker det
inte mer olyckor. Min syner fick slaget på så vis.

Man kan bota sjukdomen om barnet får hjärt blod av en
slaktad djur.

Uppt. av

Viktor Welander

Anmärkingar:

304

efter

Truls Gustavson.

i

Trunås sn, Krist. län

Lytten.

Det var en kvinna, som gick med barn och så gick alltid omkring och såg om spika. Allas hennes barn blev spikbliga. Man skall inte vara förviten.

Om en havande såg en gravo, blev barnet gult.

En läskamrat till sagermannen såg jämt en gåse framför sig på vägen. Det var hennes mor, som hade vaktat det, när hon gick med henne.

Uppf. ytt. Lars Hakarsson or Wilfrid Melander

Fingelofsta.

1918.

f. i Mänslanda 1840

304

Lagkallfubbi

74

1919.
74 74

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Lars Kallmanström

i

Manslunda, Frigstorpas örn, Krist. län

Anmärkingar:

304

f. i Manslunda 1840

Lylit gulbbas.

Fråbi min gärd gick ändå till för några år sedan en blor. Det kom från slagen i jämn fart, stannade så en stund och darrade (flögka) och för sedan medåt i slarp fart förbi huset. Det stannade alltså på samma ställe. När det kom nära, kunde det lysa upp hela fogen. Det skall vara en lant mätare från Malmö.

En gång var det en, som utmanade en lant mätare, som gick igen, att han skulle möta honom utaf fogen, när det blev mörkt. Blorset kom och visade runt fogen, men ingen vågade sig ut.

Uppst. efter Boel Marbens ar Wilem Melander
1818.

Löjelskapte.

fösk: Gårar 1840

Skydd mot out, sjukeri.

25-76

75/19.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Vilhelm Wadström

efter

Boel Måren

i

Bomdru, Fågelsjöfåren, Krist. län

Anmärkningaz:

304

J. i Bjärsid 1840

Jonkebjör.

En man ifrån Jonkebjör hade gått till Hockholm till kungen för att få rätt och få igen sitt hemman. På julaften skulle han gå omgen. När han hade kommit utanför Hockholm, kom där en ridande och frågade, var han skulle häm. Mannen fick sitta på, som ryttaren fick hans bästa ko. När de red, smulle han en gång emot måg, så det blingade till. "Nu är vi vid Åhusa spår", sade ryttaren. Mannen blev då rädd och korsade sig. "Se inte det, utan sitt stilla och säg: detta går bra". De hade då sjunkit mot marken, men så steg de igen. När de kom fram, och mannen gick av, sade ryttaren till honom, att han inte fick gå in till hus den kvällen, utan han skulle ligga på marken. Om morgonen var han borta.

Jonkebjör (Väby?) brukade höll samlas om julaften.

Uppt. av

Nilsor Walsander

efter

Boel Mårtens

i

Bondrum, Fågelsjöarna, Kust. län

Anmärkningar:

304

f. i Skärvid 1840.

Troll, skydd mot.

I Bråarp ^{skrädd} hade en kvinna byggt julöl. Rätt som det var höjde hon näsan. Skynda dig ... , för glöten ramlar i elden!" Då slingade någon brä ölkitteln och sade: "Håll jämt håll i dig, så kunde du ha gräben på ditt öl, och jag kunde ha behållit mitt barn!" — Sväben hindrade trollen för att skada något.

Uppf. efter Mans Olsson

och Viktor Welanders

Bomdum Fågelsjöfjär

1919

Fågelens gaddar, Fågelens in, vadelokt,
Säger, Fågelens, Fågelens, Skattgärning.

77-87

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

87 1919.
77

Uppt. av

Viktor Welander, Fil. kand.

efter

Bennyta Mörns öls

i

Borndrum, Fågelsjöfåren, Krist. län

Anmärkingar:

304

f. i Borndrum 1833

Lysölingar.

[Variant till Carl Bornans berättelse om pygmelningar i Smiduchög, Fågelsjöfåren.]

Småfolket skulle på bröllops dag. Folket i gården passade på dem och stötte omkull den halte och skrattade åt honom.

Uppt. av

Kilström Melander

efter

Bengta Maria Als

i

Bromum, Fågelsjö på ön, Krist. län

Anmärkingar:

f. i Bromum 1833.

304

Ombett, medel mot.

Sigren mot ombett:

"Jungfru Maria gick i gräs
om en åt henne ves".

Uppt. av

Viktor Melander, Fil. kand.

Anmärkingar:

304

efter

Bengt Årns Als

f. 1833, ej varit utom socknen

i

Bondrum, Fågelsjö, Krist. län

Tedlen för väderleken, sädd och skörd.

Om det var mycket Pauli himmelfärd dag, grät man, för då blev det dålig gröda. Var det den dagen bläst så länge, att en karl kunde sadla en häst och rida 1/4 mil, blev det god gröda.

Hornet skulle sä 18 maj, blev ej^{ts} maskos tungt.

Om det under året blev många rönnbär, blev rågen bra.

Man sådde och såtte det, som växte knölar i jorden, i merlan.

Träd till möbler fälde man i merlan, i ny gride det or i det.

Höfön skulle sä på fruntimmers namns dag, var gärd hade sin fruntimmersnamns dag.

80 1919.

80

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Mans Oloson

i

Bondrum, Fågelsjöfva or, Krist. län

Anmärkingar:

304

J. i Fågelsjöfva 1827

Drottning Hacha.

Vid Fågelsjöfva skog låg där för fullt med stora stenar på marken, så de kunde inte odla där. Då hände en drottning på att de skulle ha den mellan stensarna och sen så en handfull full med sår. Därför kallades hon Drottning Hacha.

1919.

Uppt. av

Vilfrid Walander

efter

Mans Olsson

i

Brodum, Fågelöffa ö, Krist. län

Anmärkningaz:

304

f. i Fågelöffa 1887

Fågelöffa kyrka.

Fågelöffa kyrka byggdes ursprungligen på Trabbeshög
(n. Brodum), men gunden flyttades på natten

82^{1919.}

82

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Viktor Welander

efter

Hans Olsson

i

Bornum, Fågelsjöfåra, Krin. län

Anmärkingar:

304

f. i Fågelsjöfåra 1887

Jättekarst. (Sågen om stora stenar.)

Vid Hemsbohus ligger ett stort block över tre mindre. Det var en jätte, som skulle slunga en sten med ett stumpeband mot Söperödsgården, men stumpebandet sprang av, och sten en föll mer 100 alnar söder om gården.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

1919.
82
83

Uppt. av

Nilsen Helander

efter

Mani Olson

i

Bomrum, Fågelsjöarna, Krist. län

Anmärkingar:

304

Pest, sägen om.

Vid en stor pest växte den odlade jorden igen, och
blev Fågelsjöarna skog till.

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Mans Olsson

i
Borndrum, Fågelfossa sn, Krist. län

Anmärkingar:

304

f. i Borndrum 1827

Slaktgrävning.

I Årskull (värden Fågelfossa skog) hade de grävt ner pengar. Det kom danskarna och grävde upp dem. När de ströket mot kistan med spadarna, visade sig först en ryttare med draget värd, men de lät sig inte belömma. Sen såg de, att det brann i Fågelfossa kyrka, och den ene skrek: "Nu glöb det i kyrkan!" Då hörde de mer från: "Spänn kån och Brok för och kö till Tjörnåll!" Kistan for upp och följde manken några hundra meter till Tjörnåll (vid vägen till Fågelfossa skog). Där sjönk den ner i jorden och är ännu.

85/9/9.

85

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Viktor Welander

efter

Hans Olsson

i

Brodum, Fågelsjöarna, Väst. län

Anmärkingar:

304

Stenhög, som minne av ett dräp.

Två bröllopspar möttes en gång i början av 1600-talet vid Broabäl (Fågelsjöarna). Tungen ville vila undan. Den ene brudgummen blev i hjäls lagan. Där upphägrades en hög, och alla som gick förbi kastade en sten, tråbit l.d., för att minnet skulle bevaras.

Uppt. av

Vilho Welanders

efter

Mans Olsson

i
Brundum, Fajelstapa ön, Kvit. län

Anmärkingar:

304

Narredal.

En gång, när två drängar låg och sov, kom Narredal
(bode mellan Åseröd och Dejoberga) till dem, drög dem i mac-
karna, så att de kom att ligga jämnt; sen gick han till
benen och sade: "En stadies, en läng!" Så gick han efter
yxan, men drängarna sprang sin väg
(jfr uppt. om Stofschults piltän.)

87/1919.

87

304

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Måns Olsson

i

Bondrum, Fågelföja ö, Krist. län

Anmärkingar:

f. i Bondrum 1897

Skogsörnan.

Skogsörnan brukade till komma in och värma sig i husen. En gång kom hon in i ett hus vid Pluddumsvan (Fåg. ö.)

Skogsörnan var alltid bländ på gammalt vis

Uppr. fr. Andersson, Eljerts av Vilhelm Welanders
Fägelstoft o. Tomas S-r. 1919.
(Utan anjuten sagesmen)

Artergvar, Arbetsåret, Byn (Sked till präst, sec. m.)
värmländsk, färdläse, falkstems gestaltar, majoren,
rackare o. aldern, slakt, spåker, sjukdom,
mitrissman, falkmestare, färdläse.

88-107

88 1919.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

88

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Anmärkingar:

304

i

Andrumsön, Krist. län

Boluhälleri.

Körgekan vid Alunbruket ("Verket") hade hjält boluhälleri. Han och en hade en cirkel, och en diameter i den befäddde stöps, en närlie halvstöp. När han ej gav någon kredit längre, hade han "sejnit till an full".

89 191

89

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

304

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Anmärkingar:

i
Andarums ö, Krist. länPlunkmulet, Andarum.

Spilhuset "Spelålel" vid Andarum var uppbjuggt för
broddens böter. - Kallades även "Spelålel", emedan sköten inhystes
där.

90 1919.
90

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Vilfrid Melander

efter

i

Andraums sn, Kinn. län

Anmärkingar:

304

Dagar, bestända för arbeten

20 jan., Fabian, högg man träsk i skogen till redskap.
Skulle grön i medan.

5. 1919.

91

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Vilfrid Melander

efter

Anmärkingar:

304

i
Andrarums or, Krist. län

"Helgon skyld".

Präst och blockare skulle ha ett visst antal kärvar.
Bacharen fick en bakad bröd eller dylikt vid helg.

92 1919.

92

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Viktor Welanders

efter

Anmärkingar:

304

i Andraums ö, Krist. län

Naturvandsgång.

När de gick "fält allas", brukade männen gå ut
emellan ås och högfjällen till åra, dricka brännvin.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

93

1919.

93

304

Uppt. av

Niktor Melander

efter

Anmärkingar:

i

Andarums sn, Krist. län

Skaff vid hoveni arbete.

Vi gick till hova på Kristinshov. Om någon blev
sjuken i arbetet eller gjorde en stude, fick han beta 1/2
kop brännvin eller vilda kramaren.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Viktor Melander

efter

i

Andrarums ön, Krist. län

Anmärkingar:

304

Teknen för väderstake, säddel och sköld.

Om fanan gick in med mildt väder, gick den ut på
samma sätt.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

1919.

95

95

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Anmärkingar:

304

i
Ehärds ö, Krist. län

Barnföddel.

Navelsträngen brändes upp.
Barnet slogs ut i askan.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

1919.

996

Uppt. av

Viktor Melander, Fil. kand.

efter

Anmärkingar:

304

i

Fågelsjöns br., Mun. län.

Jättar.

På Andarums fjärd finns jätteboringar. När man stampar i marken, ger det gulljukt.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

97

97

1919.

Uppt. av

Viktor Melander

efter

i

Ugared m, Krist. län

Anmärkingar:

304

Skogsmanen.

Skogsmanen brukade gå in och lägga sig på bänkarna
i skogen

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Viktor Welander

efter

i

Öljärds dr, Kinn. län

Anmärkingar:

98 1919.

98

304

Bäddhästen.

En hop barn, som var nrc en kvätt, klev upp på ryggen för bäddhästen. Han förvann under dem i vattnet, men ingen ombom.

1919.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

99 99

Uppt. av

Anmärkingar:

304

Viktor Melander
efter

i
Hjarnö sn, Krist. län.

Majvisa (Fragmenter)

1) Nu går vi härifrån till nästa gård
O Maj, var välkommen.

2) All världen är skapad i evighet,
här det nu vi befie
han harer allting väl berett,
var oss allanmäddig, Dukt, med glädje.

Vid junipst gide majsångarna omkring på de ställen, där de
spinnit maj, och for upp betalning, gide men äng. När de kom, bläste
de. I majvisan stod det, att de ville ha gåvor.

100 1919.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

100

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Anmärkingar:

304

i
Bjäreås sn, Krist. län

Bacharen.

Bachareförlaget inhydes hos äldermannen, som var skyldig
förs det.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

101 1919.
101

Uppt. av

Viktor Welander

efter

Anmärkingar:

304

i
Ehjaöds m, Kvit. län

Älderman.

I Ehjaöd väljes ännu älderman för året. De mynflyttade
lämnar honom brännvin till majgillet.

Uppt. av

Anmärkingar:

Vilfor Melander, fil. kand.

efter

i

Fågelfåra ön, Krist. län

Slaktbruk.

Man slaktade i medan, köttet höll sig då bättre och längre. Slaktade man i ny, gick det grynigare i det.

Tjursmegon Foz drängarna, hade en rokning genom den och satte en metallknäpp i hure ändan. Den användes sedan som bär-Foz. — En lastfogde på Kronsall hade en tillhygge av två sammanbundna tjursmegor, som han slog folk helt och halvt ihjäl med.

"Rackarenyckel" var förtä lade på ryggen, när man skurit av huden. Det gav man till hunden.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

103 1919

103

Uppt. av

Niktor Welanders

efter

Anmärkingar:

304

i

Fågelsjöfva ön, Hvit. län

Spöken.

Det finns spöken rypte i bergsen i Bonhöfva fjörneröd.
En man sköt efter dem, "Å, å, det skulle du aldrig ha gjort,"
skrek de. Till straff kom kreaturen bort för mannen, de låg och
rustmade bort.

10/19/9.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

104

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Anmärkingar:

304

i

Trunås m, Kinn. län

Engdals Spelm.

Skivan kan betas, om man där runt handelen med
en kniv på den spile.

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

1919.

105

165

Uppt. av

Vilfrid Welanders

efter

Anmärkingar:

304

i

Frans m, Krist. län

Midsommarsången.

Sant Hans dag våttaste både pojkar och flickor händer och ansikten ute för att bli granna.

Uppt. av

Viktor Melander

efter

Anmärkningar:

304

i

Tomtegr, Krist. län

"Slaget", bötas.

Om någon har slaget, och en annan påminner
om det: "Du har ju slaget!", skall han svara: "Du kan ha
det så länge, som jag har haft det!" Då får den andre
guldörnen i hället.

1919.
107-

Uppt. av

Viktor Welsander

efter

i

Tranås m., Krist. län

Anmärkningar:

304

Barnfödsel.

I badrummet slöps salt. Det hölls inte ut, där annat slöps, inte i rånnstien, utan ut på åken.

Navelsträng och efterbörd kastades aldrig ut, brändes upp.

Urinen från barnmodern hölls i askan, ändå källs hon blev lyrlitagen.

Alla grönmålen fick endast gräsa av en gammal kvinnan, som alltid varit i huset eller som de ejes kunde låta på.

Ingen fick slås ut, förrän solen gått ner.

Kvinnan fick inte gå ut, förrän hon skulle till lyrlan.

Söndagen efter lyrlitagningen gick hon till lyrlan för att "hämta hell". Lyrlitagningen var 6 veckor efter dopet. Döpet var 8 dagar efter födseln.

Framman gick inte gå in till barnet.